

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Архієреєв Сергій Ігоревич,

Пожидасєва Ірина Ігорівна

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

(м. Харків)

РЕГУЛЯТИВНІ ПЕРЕВАГИ ПРИЄДНАННЯ ДО РЕГІОНАЛЬНОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ПАН-ЄВРО-СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКІ ПРЕФЕРЕНЦІЙНІ ПРАВИЛА ПОХОДЖЕННЯ

Міжнародна торгівля на сучасному етапі розвитку вимагає розроблення нових схем. Такі умови, як вироблення в одній країні всіх деталей, сировини і готової продукції, або ж імпорт деталей/сировини, які збираються та продаються тільки на внутрішньому ринку вважаються на сучасному етапі застарілими і їх намагаються не застосовувати. У рамках міжнародного бізнесу існує поняття розвитку глобальних ланцюгів доданої вартості (GVC). Розвитку GVC сприяли угоди про регіональну торгівлю (у більшості випадів двосторонні угоди). Такі угоди в основному передбачають скасування мит у торгівлі, або відсутність інших бар'єрів, що дозволило б експортувати готовий товар без сплати певного мита, а імпортувати комплектуючі. Тільки ті країни, які є сторонами угоди, мають пільги у вигляді скасування мита, що можуть застосовуватися тільки до тих товарів, які проходять з країн, що підписали відповідну угоду. Варто зазначити, що преференційний режим застосовується у випадку доведення виробником, що його товар був повністю виготовлений у відповідній країні або при його виробленні додавалася сировина іноземного виробника (за умов, що рівень переробки є достатнім) [4].

З розвитком торгівлі та міжнародних зв'язків звичайні угоди про вільну торгівлю вже не є достатніми. Так, наприклад, існує угода, яка може забезпечити вільну торгівлю між країнами, яка має назву Регіональна конвенція про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження (далі «Конвенція»). Вона ставить за мету вихід держав на новий рівень у торгівлі у середземноморському регіоні. При розгляді положень Конвенції варто зазначити, що вона передбачає діагональну кумуляцію (можливість використовувати

сировину один-одного для країн-учасниць). Однак, члени цієї зони вільної торгівлі (ЗВТ) мають дозвіл на використання сировини при виробництві товарів не лише країн-учасниць, але і третіх країн, які фактично не є учасниками ЗВТ.

Зараз в рамках Конвенції налічується вже 24 договірних сторін, до яких належать: ЄС, ЄАВТ, Фарерські острови, учасники Барселонського процесу (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Марокко, Палестина, Сирія, Туніс, Туреччина); учасники процесу стабілізації та асоціації ЄС (Албанія, Боснія і Герцеговина, Колишня Югославська Республіка Македонія, Чорногорія, Сербія та Косово); Республіка Молдова [1]. 6 із них вже уклали з Україною угоди про вільну торгівлю (Грузія, Молдова, Колишня Югославська Республіка Македонія, Чорногорія, ЄС, ЄАВТ). Ще дві сторони перебувають на стадії переговорів про вільну торгівлю (Ізраїль та Туреччина).

Якщо розглядати значення цієї Конвенції для України за умов її приєднання, то існує думка, що дана Конвенція повинна розширити обсяг експорту до ЄС товарів, які виробляються в Україні, без мита. Петро Порошенко підписав Закон України «Про приєднання України до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження», який був схвалений Верховною Радою України 8 листопада 2017 р. [2].

Звичайно, така Угода має ряд позитивних переваг як для України так і для міжнародної спільноти загалом. Приєднання України до Пан-Євро-Мед повинно призвести до таких результатів, за яких торгівля з ЄС здійснюватиметься згідно з правилами походження товарів, що передбачені в даній Конвенції. Торгівля з країнами ЄАВТ та іншими учасниками Пан-євро-середземноморського регіону, з якими в Україні існує ЗВТ, буде базуватися на таких самих правилах. Для української сировини Пан-Євро-Мед також відкриває нові можливості. Усім відомо, що металургійна промисловість в Україні має досить великий потенціал розвитку, а український листовий метал можна буде використовувати для виробництва побутової техніки у країнах ЄАВТ чи Туреччині, що потім надасть можливість експортувати його до ЄС в рамках преференційного торговельного режиму між тими країнами та Євросоюзом.

Досліджуючи статистичні дані можна прослідкувати, що за у 2017 року відсоток українського експорту до країн-учасниць регіону складає вже більше 50%, з них 40% - до країн ЄС [5]. Прослідкувати динаміку розвитку імпортової складової українського експорту можна виходячи з таблиці 1. Оскільки частка імпортової складової українського експорту є дуже високою, тому і переваги України від діагональної кумуляції будуть дійсно суттєвими.

Важливість діагональної кумуляції полягає у тому, що її застосування дозволить закріпити торгові зв'язки та відкрити додаткові ринки. Спільні правила походження зможуть

допомогти українським компаніям у торгівлі з ЄС, а також іншими державами. Таке явище допоможе вітчизняним виробникам вийти на європейський ринок, та підвищити свою конкурентоспроможність на світовому ринку. Для країн Європи такий вид відносин є вигідним, оскільки надає можливість використовувати сировину за більш дешевою вартістю згідно з ціновою політикою України, яка при цьому може також отримувати більш якісну продукцію. При цьому будучи учасником Конвенції Україна матиме можливість ввозити сировину та продукцію не сплачуючи мита, що є дуже вигідним для економіки держави.

Таблиця 1

Імпортна складова українського експорту 2007 – 2014 р. (%)

Види економічної діяльності	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Всього за експортом, у т.ч.:	32,8	35,3	31,4	37,4	40,9	37,7	34,8	36,6
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	52,2	52,2	58,5	60,4	64,5	53,3	60,5	59,0
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	45,4	49,3	39,5	45,4	49,6	46,0	54,6	59,3
Виробництво гумових і пластмасових виробів	23,7	25,0	27,2	32,8	37,2	48,0	62,9	64,8

Джерело: [3].

Тобто, основним позитивною перевагою для України при приєднанні до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження є те, що це надає нові можливості для розширення торгівлі на європейський ринок та підвищення конкурентоспроможності української продукції. Також українським експортерам відкриваються нові можливості в торгівлі. Це означає, що виникатиме більш сприятлива можливість використання виробничого потенціалу. Вона відкриває нові переваги кооперації у торгівлі між сторонами за допомогою залучення до регіональних та міжнародних ланцюгів створення доданої вартості, а для України ще й має особливе значення через високу частку імпортової сировини у її експорті.

Література:

1. The pan-Euro-Mediterranean cumulation and the PEM Convention. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list/paneuromediterranean-cumulation-pem-convention_en#general
2. Закон України «Про приєднання України до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження» від 08.11.2017 № 2187-19 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2187-19>

3. Зубицький А. Імпортна складова експорту України: хто найбільш залежний від кон'юнктури світового ринку / А. Зубицький // Інститут податкових реформ, 2017. URL: <http://ngoipr.org.ua/blog/importna-skladova-eksportu-ukrayiny/>

4. Махінова А. Що таке конвенція Пан-євро-мед. НВ «Бізнес». URL: https://www.sk.ua/sites/default/files/novoe_vremya_shcho_take_konvenciya_pan-ievro-med_mahinova.pdf

5. Уряд підтримав приєднання України до Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=22eabca2-f52a-4651-8611-868a03777f2c&title=UriadPidtrimavPridnanniaUkrainiDoregionalnoikonventsiiipanvromed>